

การศึกษาศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวเสม็ดนางชี

ตำบลคลองเคียน อำเภอดงทับทิม จังหวัดพังงา

A Study on Potential Capabilities for Tourism of Samet Nang-chee

in Khlong Khian, Takua thung, Phang Nga

อุษณีย์ ฝาสุข^{1*} และสันติธร ภูริภักดี²

¹ ภาควิชาธุรกิจญี่ปุ่น คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น กรุงเทพฯ

² สาขาวิชาการจัดการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอดงทับทิม จังหวัดพังงา เพื่อนำผลการศึกษาไปกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป โดยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ แบบการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างจากตัวแทนฝ่ายต่างๆ ผู้ซึ่งให้ข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่ เจ้าของพื้นที่ เจ้าหน้าที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการร้านค้า ธุรกิจนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชาวบ้านตำบลคลองเคียน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแล้วทำการจัดหมวดหมู่ข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์และสังเคราะห์โดยวิธีการพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า เสม็ดนางชีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแห่งใหม่ของจังหวัดพังงาที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เนื่องจากสภาพทางกายภาพที่มีระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ มีอากาศที่บริสุทธิ์เหมาะกับการท่องเที่ยวการพักผ่อน และมีกิจกรรมที่เหมาะสม เสม็ดนางชียังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ ความเป็นเอกลักษณ์ และมีเรื่องราวความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) เพื่อป้องกันความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพราะถนนหนทางยังขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ และความไม่ชัดเจนของป้ายบอกในการเดินทางเข้ามายังเสม็ดนางชี สิ่งที่ต้องพัฒนาคือ การเพิ่มถึงขยะกระจายตามจุดต่างๆ เพิ่มจำนวนร้านอาหาร การเพิ่มจำนวนสินค้า และความหลากหลายในร้านจำหน่ายของที่ระลึก และจัดทำแผนพับ ประวัติตำนานความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี

คำสำคัญ : ศักยภาพการท่องเที่ยว, เสม็ดนางชี, แนวทางพัฒนา

Abstract

This research aimed to study the tourism potential of the Samet Nang-chee, Khlong Khian, Takua thung, Phang Nga and to elaborate the findings into the Guidelines of development for the potential of Samet Nang-chee touristic site. Qualified as the qualitative type, the researcher conducted semi-structured interview with the representative whom had informed important information comprising the owner area, touristic management staff, shop operators, tour agency/tour operators, tourist and representative of Khlong Khian Village. The data gained from the semi-

structured interview are classified for further analyzing and synthesizing using the expressive strategies. The result is as follows: Samet Nang-chee is the newest attraction of ecotourism resource in Phang Nga. Due to physical conditions that are fertile ecosystem, fresh air for leisure tourism, appropriate activities that made Samet Nang-chee have been popular and famous at the present. Samet Nang-chee is a valuable natural attraction that is unique and has a story of attraction, along with determining the carrying capacity to prevent the degeneration of tourism. Furthermore, most tourists regarded that the convenience of traveling to the tourist attraction and the facilities problems were the important obstacles for traveling. The development factor; increase in garbage pail, restaurant, variously product for souvenir shops and, dispense the brochures of tourism's history to tourist who are travel.

Keywords: Tourism potential, Samet Nang-chee, Guidelines of develop

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน Usanee.mai2129@gmail.com โทร. 097-2407979

1. บทนำ

ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ได้แก่ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรม รวมถึงการท่องเที่ยวตามความสนใจพิเศษ ทำให้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งในประเทศไทยได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดรายได้จำนวนมากเข้าสู่ประเทศ โดยปี 2558 มีการเพิ่มขึ้นของรายได้ 2.23 ล้านล้านบาท ที่สูงกว่าเป้าหมายที่วางเอาไว้ 2.20 ล้านล้านบาท และเพิ่มขึ้นจากปี 2557 มากถึง 2.7 แสนล้านบาท จากความสำคัญดังกล่าว ทำให้ทางภาครัฐบาลและภาคเอกชนได้หันมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนา และได้ยกระดับมาตรฐานสินค้าทางการท่องเที่ยวรวมทั้งได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างจุดเด่นที่แตกต่างให้กับสินค้าทางการท่องเที่ยว โดยได้หันมาใช้กลยุทธ์การตลาดทั้งในด้านของการส่งเสริมการตลาดในรูปแบบการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ตลอดจนกิจกรรมในการส่งเสริมการขายเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ได้แก่ การจัดทำโครงประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไทยในรูปแบบต่าง ๆ ที่สื่อออกมาในรูปแบบของสโลแกนทางการท่องเที่ยว ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ดำเนินการมาทุกปีร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เมืองต้องห้ามพลาด, ไทยเที่ยวไทย, Amazing Thailand, Unseen Thailand เป็นต้น

Unseen Thailand หรือมุมมองใหม่เมืองไทยเป็นโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยที่เป็นที่รู้จัก และได้รับความนิยมอีกโครงการหนึ่งที่จัดทำขึ้นในปี 2546 เพื่อเป็นการเปิดมุมมองของนักท่องเที่ยวให้รู้จักประเทศไทยมากขึ้น ในสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวยังไม่เคยสัมผัสมาก่อน โดยได้คัดเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวภายใต้โครงการ Unseen Thailand ส่งผลให้สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ หลากหลายแห่งทั่วประเทศไทยโด่งดังขึ้นมาพร้อม ๆ กับมีผู้คนที่เดินทางไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เช่น ทะเลแหวก จังหวัดกระบี่, ถ้ำมรกต จังหวัดตรัง, น้ำตกร้อน จังหวัดกระบี่ เป็นต้น Unseen Thailand จึงนับว่าเป็นหนึ่งในโครงการท่องเที่ยว

ที่ค่อนข้างเห็นผลในทางการโฆษณา และประชาสัมพันธ์ อีกทั้งยังได้รับการยกย่องจากสมาคมการตลาดให้เป็นหนึ่งในสามของแผนการตลาดยอดเยี่ยมประจำปี 2546 และด้วยศักยภาพความโดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่มีอยู่อย่างหลากหลายมีความสวยงามติดระดับโลก มีเอกลักษณ์ต่างจากภูมิภาคอื่น จึงทำให้ภาครัฐและภาคเอกชน รวมไปถึงภาคชุมชนพยายามแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ นำเสนอแก่นักท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามามากขึ้น และเพื่อเป็นการต่อยอดกระแสการท่องเที่ยวไทยในโครงการ Unseen Thailand ที่ประสบความสำเร็จมาแล้วในปี 2546 ซึ่งก่อให้เกิดรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่บุคคลในท้องถิ่นนั้น ๆ อีกด้วย

ภาคใต้ของประเทศไทย มีลักษณะภูมิประเทศเป็นทะเล เกาะแก่งเป็นส่วนใหญ่ และมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งอารยธรรมศรีวิชัย ตลอดจนความหลากหลายทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลให้ภาคใต้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญ ซึ่งจังหวัดพังงาก็เป็นอีกจังหวัดทางภาคใต้ของไทยที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ภูเขาที่มีความสลับซับซ้อน และมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย มีความสวยงาม และมีชื่อเสียงจนเป็นที่นิยมของทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจนได้ขึ้นชื่อว่า “พังงาเมืองสวยในหุบเขา” โดยสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางไปยังจังหวัดพังงา ได้แก่ อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ เขาตะปู เขาพิงกัน เกาะตาชัย เกาะปันหยี หมู่เกาะสิมิลัน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่เปิดตัวใหม่ล่าสุดที่ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นที่ดินของเอกชนโดยเจ้าของเป็นคนนอกพื้นที่ได้เล็งเห็นถึงความสวยงามของท้องฟ้า และวิวอ่าวพังงาแบบที่ไม่มีจุดใดเหมือน จึงเริ่มเข้ามาปรับปรุงพัฒนาพื้นที่จุดชมวิวแห่งนี้ เรียกว่า "เสม็ดนางชี" ซึ่งมีที่มาจากเรื่องเล่าปรัมปราว่าในอดีตว่าหมู่บ้านแห่งนี้มีพระภิกษุชรา 1 รูป อาศัยอยู่ที่เขาพระอาดเฒ่า และมีแม่ชีอาศัยอยู่ที่ใกล้จุดชมวิวจะเดินไปมาหาสู่กัน และต้องเดินผ่านลำคลอง เมื่อแม่ชีเดินผ่านจะต้องหมั้นผ้าขึ้น (พับผ้าขึ้น) ให้พ้นจากระดับน้ำ ไม่เช่นนั้นชายผ้าก็จะเปียกหมด เลยเป็นที่มาของคำว่า “เสม็ดนางชี”

เสม็ดนางชีเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในหมู่ของกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้ที่หลงใหลในธรรมชาติซึ่งในปัจจุบันช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ จะมีนักท่องเที่ยวต่างเดินทางไปที่เสม็ดนางชีเพื่อไปดูพระอาทิตย์ขึ้นในยามเช้า ซึ่งเป็นวิวที่สวยงามของอ่าวพังงาที่มีเขาหินปูนหลากหลายรูปแบบเรียงรายกันอย่างสวยงามสุดลูกหูลูกตา ถือได้ว่าเป็นจุดชมวิวแห่งใหม่ที่มองเห็นวิวอ่าวพังงาได้สวยที่สุด นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังสามารถสัมผัสกับบรรยากาศของท้องฟ้าในยามค่ำคืนได้ ซึ่งทางเจ้าหน้าที่จะมีเดินทพร้อมเครื่องนอนไว้บริการนักท่องเที่ยวที่จะมาค้างคืนเพื่อชมดาว เสม็ดนางชีได้เปิดให้บริการเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2559 และในช่วง 15 วันแรก ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วแบบคาดไม่ถึง มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนมากกว่า 200 คนต่อวัน

การดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวเสม็ดนางชี สิ่งที่สำคัญไม่ใช่แค่เพียงความสวยงาม ความเป็นเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว แต่คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกสภาพทางกายภาพ ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ทั้งหมดจึงล้วนเป็นสิ่งดึงดูดใจที่ให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยว จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา เพื่อใช้เป็นแนวทางวางแผนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดพังงา และให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป รวมถึง

เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นและความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี อีกทั้งยังเป็นประโยชน์แก่องค์กรหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน รวมไปถึงผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ต่อไปในอนาคตอีกด้วย

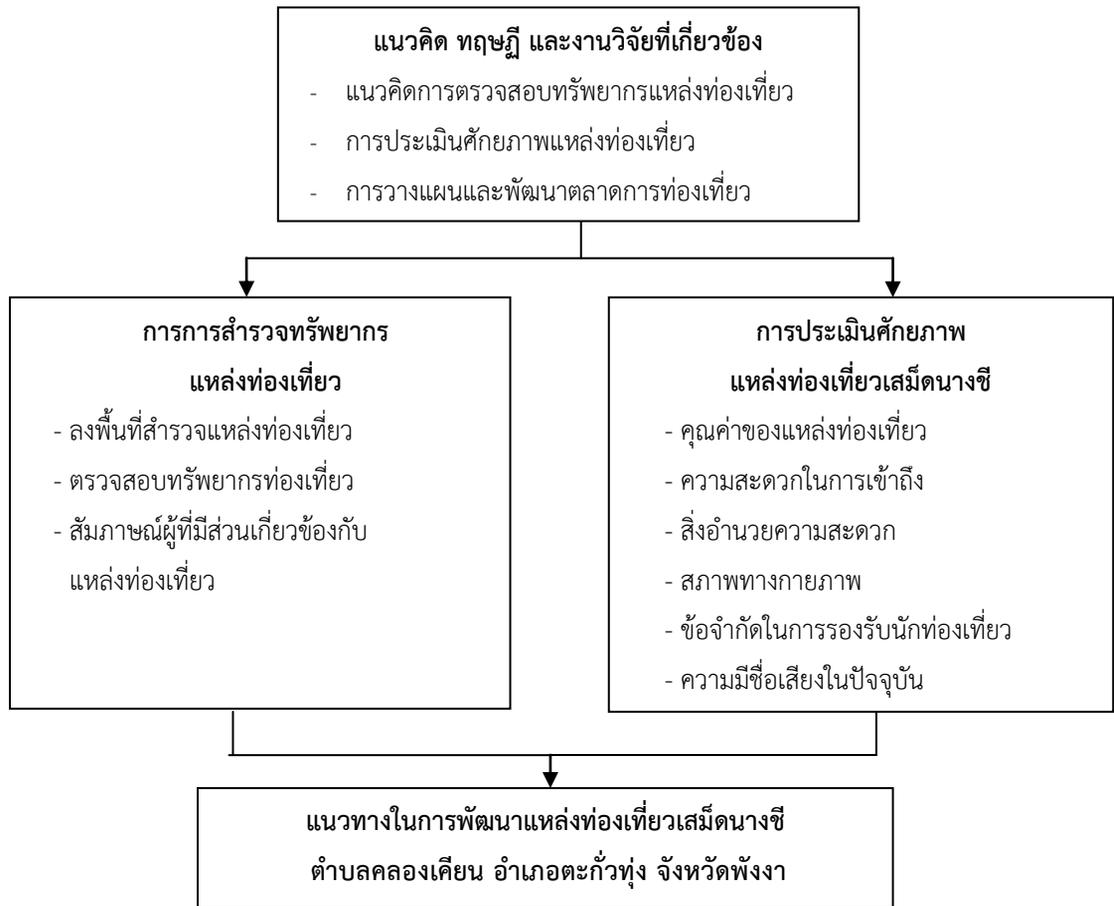
2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา
- 2.2 เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา เพื่อรองรับการท่องเที่ยว

3. ขอบเขตของการวิจัย

- 3.1 ด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาที่เป็นประเด็นสำคัญดังนี้ คือ คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวความสะอาดในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพทางกายภาพ ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 3.2 ด้านประชากรตัวอย่าง: ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคส่วน คือ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคนักท่องเที่ยว
- 3.3 ด้านสถานที่วิจัย: แหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา
- 3.4: ด้านข้อจำกัดงานวิจัย: เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชีเป็นพื้นที่ที่เอกชนเป็นเจ้าของ ดังนั้นในการรองรับการท่องเที่ยวเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยหน่วยงานภาครัฐเป็นไปได้ยาก

4. กรอบความคิดงานวิจัย

5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องศักยภาพเสียดนางซี ตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

5.1 แนวคิดการตรวจสอบทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ให้แบบการตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว ซึ่งต้องมีขั้นตอนและกระบวนการ ดังต่อไปนี้

5.1.1 ประเภทของทรัพยากร มีทรัพยากรหลักซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว และทรัพยากรรองหรือทรัพยากรสนับสนุน เพื่อสนับสนุนทรัพยากรหลักในการดึงดูดนักท่องเที่ยว

5.1.2 ชนิดของทรัพยากร แบ่งได้ 5 ชนิด คือ

- ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ พืช สัตว์ ภูมิทัศน์ ภูมิอากาศ น้ำ
- ทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ ศาสนา มรดกวัฒนธรรม ชชาติพันธ์
- ทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ งานมหกรรมแข่งขัน ธุรกิจ โชว์ต่างๆ

- ทรัพยากรกิจกรรม ได้แก่ นันทนาการ สิ่งอำนวยความสะดวก และ
- ทรัพยากรบริการ ได้แก่ การขนส่ง ที่พัก การต้อนรับ อาหาร บริการ

5.1.3 การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยว คือ รายงานทรัพยากรที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวรายการทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งน่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวสิ่งดึงดูดใจในรูปแบบต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยว สิ่งบริการสำหรับนักท่องเที่ยว กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวบนพื้นที่ และประเภทของที่พักรับบริการกับนักท่องเที่ยว ได้แก่

- รายการทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรนั้นมีความโดดเด่นอะไรภายในพื้นที่ มีความสำคัญอะไรที่แตกต่างจากแหล่งอื่น และสิ่งนั้นมีความสำคัญเพียงพอเพื่อดึงดูดในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติได้ดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งห่างจากศูนย์กลาง หรือศูนย์ข้อมูลเท่าไร ฤดูกาลและเวลาที่ใช้ การเข้าถึง การจัดการดูแล ใครเป็นเจ้าของ ใครจัดการ การติดต่ออำนวยความสะดวก สถิตินักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยวมีระดับการใช้มากหรือน้อย ใครมาเที่ยว มาจากไหน มาทำอะไร มีลักษณะประชากรอย่างไร ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

- รายการทรัพยากรวัฒนธรรม ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นอะไรในด้านทรัพยากรวัฒนธรรมมีสิ่งดึงดูดอะไรเกี่ยวกับวัฒนธรรมสังคม มีอำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งจากศูนย์ข้อมูล การเข้าถึงภายในแหล่งท่องเที่ยว ทางเข้า ใครเป็นเจ้าของ ใครจัดการ ติดต่อใคร สถิตินักท่องเที่ยวมีระดับการใช้มากหรือน้อย การติดต่อประชาสัมพันธ์ ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ช่วงเวลาที่ใช้ เป็นใคร และมาจากไหน มีลักษณะประชากรอย่างไร ค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

- รายการทรัพยากรเหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นอย่างไร มีสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอย่างไร เหตุการณ์นั้นเสริมหรือเป็นคู่แข่งกับเหตุการณ์ในท้องถิ่นหรือไม่ และความถี่ในการเกิดขึ้น ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งของเหตุการณ์สำคัญจากศูนย์ข้อมูล ช่วงเวลา ฤดูกาล และระยะเวลายาวนานของเทศกาล การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก จำนวนผู้เข้าชมทั้งนักท่องเที่ยว และประชากรท้องถิ่น กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวภายในเหตุการณ์นั้น ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมในการเข้าชม

- รายการทรัพยากรกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่มีความโดดเด่นอย่างไร สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวหรือไม่ ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลดังนี้ ชื่อ ที่ตั้งจากศูนย์ข้อมูล ช่วงเวลา ฤดูกาล การเข้าถึง เจ้าของ ผู้ดูแลกิจการ การประชาสัมพันธ์ ระดับกิจกรรม สถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว ค่าธรรมเนียมในการเข้าชม

- รายการทรัพยากรบริการ ได้แก่ ชื่อและที่อยู่ผู้ให้บริการ การติดต่อกับผู้ให้บริการเวลาที่เปิดทำการบริการที่เสนอให้ ข้อมูลที่มีให้ ติดต่อใคร ระดับการใช้ปัจจุบัน ซึ่งสามารถเก็บข้อมูลดังนี้ บริการด้านที่พักแรม ชื่อ และที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวก ประเภทและอันดับของการบริการ ลักษณะของการบริการ ระยะเวลาที่เปิด การเข้าถึงแหล่งบริการ ด้านการจัดการและมาตรฐานของการบริการ รวมทั้งอัตราค่าบริการ, บริการด้านอาหาร ได้แก่ ชื่อ และที่ตั้ง ประเภทและอันดับของบริการด้านอาหารการจัดการด้านการบริการอาหาร สถานที่ขนาดการเปิดปิดบริการ ประเภทของผู้ใช้บริการ และราคามาตรฐานของอาหารที่ให้บริการ, บริการการต้อนรับ ได้แก่ ชื่อและที่ตั้งของ

ผู้ให้บริการ เวลาที่เปิดทำการ บริการที่เสนอให้ ข้อมูลที่มีให้ สถิตินักท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางของนักท่องเที่ยว รวมถึงค่าธรรมเนียมภายในแหล่งท่องเที่ยว

5.1.4 ประเมินทรัพยากร สามารถพิจารณาได้ดังนี้

- ทรัพยากรนั้นมีความแตกต่างจากทรัพยากรที่อื่นอย่างไรรวมทั้งมีจุดอ่อนใดต้องปรับปรุง การบริการมีคุณภาพสม่ำเสมอเพียงใด ตลอดจนอุปสรรคต่อการพัฒนาทรัพยากรในเรื่องใดความโดดเด่นของทรัพยากร พิจารณาดังนี้ สิ่งใดที่ทำให้ทรัพยากรนั้นมีความโดดเด่นกว่าทรัพยากรอื่น และมีความแตกต่างเรื่องใด และทรัพยากรดังกล่าวสะท้อนถึงความภาคภูมิใจในสถานที่นั้นๆ

- อำนาจในการดึงดูดนักท่องเที่ยว พิจารณาดังนี้ สิ่งนี้มีบทบาทอะไรในกิจกรรมปัจจุบันของ นักท่องเที่ยวมีการวัดระดับการใช้และประเมินการใช้อย่างไร ทำอย่างไรให้แหล่งท่องเที่ยวมีเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยว

- ฐานข้อมูลของทรัพยากรท่องเที่ยว พิจารณาดังนี้ ทรัพยากรนั้นมีประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร ปัจจุบันการท่องเที่ยวประเภทใดเหมาะสม และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในอนาคตได้ และ ทรัพยากรนั้น มีอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตอย่างไร

5.2 การประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง หรือเป็นการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในทางที่ดี อีกทั้งยังมีจุดเด่นที่น่าสนใจในตัวที่สามารถดึงดูดใจ ให้นักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจ และเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ได้เสนอหลักเกณฑ์การพิจารณาและการกำหนดศักยภาพ หรือความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

5.2.1 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงาม ลักษณะเด่นในตัวเอง ความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญ ทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิต

5.2.2 ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางระยะเวลาจาก ตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว

5.2.3 สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่างๆ ระบบไฟฟ้า การประปา โทรศัพท์ และการรักษาความปลอดภัย

5.2.4 สภาพทางกายภาพ ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ ระบบนิเวศ และสภาพอื่นๆ ของ แหล่งท่องเที่ยว

5.2.5 ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ ข้อจำกัดทางด้านบริการ ด้านสาธารณูปโภค และปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

5.2.6 ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยว และปริมาณจำนวนของ นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

5.3 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว

การกำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวสามารถ แก้ไขปัญหาพื้นฐานทางการท่องเที่ยววางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาวสู่ความยั่งยืน และนำมาซึ่งรายได้ และ

ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้กำหนดประเด็นที่อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวจำเป็นต้องให้ความสำคัญมี 5 ประการ คือ

5.3.1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยได้มุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุง ระบบโลจิสติกส์ และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว การสร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคม และระบบเชื่อมโยง การเดินทางท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน และในภูมิภาค เพื่อเตรียมความพร้อมประเทศให้มีศักยภาพในการรองรับ นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งให้อุตสาหกรรมความสะดวกแก่คนทุกกลุ่ม (Tourism for All)

5.3.2 การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง โทรมให้มีความสมบูรณ์ดั้งเดิม การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน การพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะของ กลุ่มการท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรอง และยกระดับคุณภาพ และ มาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยวให้มีมาตรฐานในระดับสากล และได้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยว ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพ มาตรฐาน และยังสามารถที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวได้

5.3.3 การพัฒนาสินค้าและบริการ และปัจจัยที่สนับสนุนการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการพัฒนา เศรษฐกิจ สร้างสรรค์กิจกรรม นวัตกรรม และมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยให้ นักท่องเที่ยว การเสริมสร้างความเข้มแข็ง และพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการ แข่งขันเพื่อเสริมสร้างโอกาสและแรงจูงใจ เพื่อพัฒนาการค้า การลงทุนด้านการท่องเที่ยวให้สามารถที่จะตอบสนองได้ ตรงความต้องการของนักท่องเที่ยวได้

5.3.4 การสร้างความเชื่อมั่น และส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นเผยแพร่ภาพลักษณ์ด้านการ ท่องเที่ยว การสร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาระบบสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้และเข้าใจใน ภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ สร้างกระแสการรับรู้เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับ สินค้าการท่องเที่ยว การดำเนินการตลาดเชิงรุก เพื่อประมุขสิทธิ์ ดึงงาน และจัดงานแสดงต่างๆ (Event) เพื่อการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวใน ประเทศไทยมากขึ้น มีการใช้จ่ายมากขึ้น และสร้างกระแสการท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น โดยมุ่งเน้นการ ท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.3.5 การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองในการบริหาร จัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยได้มุ่งเน้นการสร้าง และการพัฒนาทั่วโลกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ ดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวมีเอกภาพมีการบูรณาการร่วมกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของภารกิจ และได้เปิดโอกาสให้ทุก ภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในทุกๆระดับ

6. เครื่องมือและวิธีการศึกษา

การวิจัยศึกษาเรื่อง ศักยภาพเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ผู้วิจัยได้มุ่งเน้น ศึกษาถึงศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา ในด้านคุณค่าของแหล่ง ท่องเที่ยวความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพทางกายภาพ ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว

และความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน โดยผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง โดยการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญที่เกี่ยวข้องภายในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ เจ้าของพื้นที่ เจ้าของร้านค้า ผู้ประกอบการร้านค้า ธุรกิจนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชาวบ้านในพื้นที่ และนำมาวิเคราะห์เชิง เนื้อหา (Content analysis) แยกตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีวิธีการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 1 วิธีการศึกษางานวิจัย

วัตถุประสงค์	เครื่องมือการศึกษา	วิเคราะห์ผล	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. เพื่อศึกษาศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร	1. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา	ทราบถึงศักยภาพเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร ในการรองรับนักท่องเที่ยว
2. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร เพื่อรองรับการท่องเที่ยว	1. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา	1. ทราบถึงแนวทางในการพัฒนา เสม็ดนางชี เพื่อรองรับการท่องเที่ยว
	2. การลงพื้นที่ตรวจสอบทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว	(Content analysis)	2. ภาครัฐและภาคเอกชนทราบ ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวและสามารถวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชีได้
	3. การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง		

7. ผลการศึกษา

จากการศึกษาศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอดงตาล จังหวัดมุกดาหาร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การลงพื้นที่สำรวจของผู้วิจัยเพื่อตรวจสอบทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี ตามแนวคิดการตรวจสอบทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ได้กล่าวถึงการตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นที่น่าสนใจและดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการ รวมไปถึงกิจกรรม และที่พักที่ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ คือ เสม็ดนางชีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ตั้งอยู่ที่ ม.2 ต.คลองเคียน อ.ดงตาล จ.มุกดาหาร ซึ่งเป็นพื้นที่ของเอกชน โดยมีนายอัฒกัน หนิมคลองนาวิ (บังหนิ) อายุ 53 ปี ที่อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 4/9 ม.2 ต.คลองเคียน อ.ดงตาล จ.มุกดาหาร อาชีพ พนักงานบริการโรงเรียนบ้านหินร่มเป็นเจ้าของพื้นที่ และครูสังัด จันทร์แก้ว ผู้บุกเบิกทำเรือบ้านหินร่มที่ เป็นผู้ผลักดันในการสร้างจุดชมวิวเสม็ดนางชีแห่งนี้ เสม็ดนางชีได้เปิดบริการเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2559 ที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หลงใหลในธรรมชาติ และมีค่าธรรมเนียมในการเข้าชมสำหรับคนไทย 30 บาท ชาวต่างชาติ 50 บาท ส่วนเด็กไม่เสียค่าใช้จ่าย ในการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวนั้นนักท่องเที่ยวสามารถ

เดินทางมายังเสม็ดนางชีได้ทั้งทางอากาศ และทางบก โดยใช้เส้นทางที่จะเดินทางจากจังหวัดภูเก็ตมาสู่จังหวัดพังงา ระยะทางประมาณ 35 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวเข้าเส้นทางบ้านท่าอยู่ - คลองเคียน ระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร ก็จะเห็นที่จอดรถบริเวณทางขึ้น “จุดชมวิวเสม็ดนางชี” อยู่ทางขวามือ จากที่จอดรถต้องเดินต่อขึ้นไปยังจุดชมวิวประมาณ 700 เมตร ก็จะถึงบริเวณจุดชมวิว ซึ่งจุดชมวิวจะมีทั้งหมด 2 จุด ความสวยงาม ของทั้ง 2 จุดก็มีความสวยงามในการมองเห็นวิวที่แตกต่างกันออกไป โดยจุดชมวิวจุดที่สองจะห่างออกไปจากจุดชมวิวจุดที่แรกเพียง 150 เมตร เท่านั้น กิจกรรมที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางมายังเสม็ดนางชี คือ กิจกรรมการชื่นชมทรัพยากรทางธรรมชาติ ได้แก่ การกางเต็นท์ หรือการเดินทางเพื่อไปสัมผัสกับพระอาทิตย์ขึ้นในยามเช้า ซึ่งเป็นจุดชมวิวที่สวยงามของอ่าวพังงา ที่มีเขาหินปูนหลากหลายรูปแบบเรียงรายกัน และกิจกรรมการศึกษาดาราศาสตร์ยามค่ำคืน ได้แก่ การกางเต็นท์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรทางธรรมชาติยามค่ำคืนบนท้องฟ้าที่เต็มไปด้วยหมู่ดาวมากมาย บริเวณก่อนทางขึ้นจะมีเจ้าหน้าที่คอยบริการเรื่องเต็นท์ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาพักเพื่อชื่นชมกับความงามของธรรมชาติ โดยมีอัตราค่าบริการค่าเช่าเต็นท์พร้อมอาหารเช้า 400 บาท และค่าเช่าพื้นที่กางเต็นท์ 100 บาท ซึ่งค่าธรรมเนียมในการเข้าชม และอัตราค่าบริการต่างๆ นี้ เป็นเงินทุนที่ใช้ในการหมุนเวียนสำหรับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี หากนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักโรงแรม หรือรีสอร์ทที่มีความสะดวกสบายจะต้องไปใช้บริการโรงแรมที่อยู่ใกล้ตัวเมือง ซึ่งจะห่างจากแหล่งท่องเที่ยวออกไป ทั้งนี้ทางแหล่งท่องเที่ยวยังได้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไว้บริการนักท่องเที่ยว รวมไปถึงร้านอาหารและเครื่องดื่มที่มีบริการอยู่บริเวณด้านล่างก่อนขึ้นไปยังจุดชมวิว ซึ่งส่วนมากจะเปิดบริการเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ ที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก นอกจากนั้นยังมีร้านอาหารของชุมชนที่ห่างจากแหล่งท่องเที่ยวออกไปประมาณ 7 กิโลเมตร ซึ่งเป็นร้านอาหารพื้นบ้านที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และใช้วัตถุดิบจากชุมชนนำมาประกอบอาหาร ซึ่งการเข้ามาพักค้างคืนที่แหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชีนี้ นักท่องเที่ยวทุกคนจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ และมาตรการของชุมชนที่เจ้าหน้าที่ได้ระบุไว้ ได้แก่ การห้ามนำยาเสพติดและเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เข้ามาแหล่งท่องเที่ยว การนำขยะติดตัวกลับลงไปที่ทุกชั้นหลังจากพักแรมเสร็จ และหลีกเลี่ยงการนำแก้วหรือถุงพลาสติก และกล่องโฟมเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากว่าเป็นขยะที่กำจัดยาก และเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ทางแหล่งท่องเที่ยวยังได้มีข้อจำกัดในเรื่องของการงดใช้ไฟฟ้าหลังเที่ยงคืน เพื่อลดการใช้พลังงาน ส่วนด้านความปลอดภัยนั้น จะมีเจ้าหน้าที่จัดเวรยามเพื่อรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว และเพื่อตรวจสอบการเข้าออกของคนนอกพื้นที่เพื่อป้องกันการบุกรุก หรือทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว

การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณา และการกำหนดศักยภาพความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวตามหลักของวิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์ที่ได้กล่าวถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวว่า คือ ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง หรือเป็นการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในทางที่ดี และมีจุดเด่นที่น่าสนใจในตัวที่สามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจ และเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวานั้น โดยนำมาใช้ในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวของเสม็ดนางชี ร่วมกับการสัมภาษณ์กลุ่มบุคคลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปศักยภาพในแต่ละด้านได้ดังนี้ 1) ด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความสวยงาม และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แต่ยังคงขาดการให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องราวความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี เพื่อให้นักท่องเที่ยว

ได้รับรู้เรื่องราวความเป็นมาของเสม็ดนางชี 2) **ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว** มีศักยภาพน้อย เนื่องจากว่าเส้นทางการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่สะดวกเท่าที่ควร ถนนหนทางยังขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ ควรเร่งปรับปรุงคุณภาพของถนน เพื่อความสะดวกในการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมากขึ้น อีกทั้งป้ายบอกทางมายังแหล่งท่องเที่ยวยังอยู่ห่างกัน ต้องเพิ่มจำนวนป้ายบอกทางให้มากขึ้น นอกจากนี้ ควรเพิ่มจำนวนป้ายสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยว 3) **ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก** มีศักยภาพน้อย เนื่องจากพื้นที่จอดรถของแหล่งท่องเที่ยวมีบริเวณจำกัด หากช่วงที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเป็นปริมาณมาก สถานที่จอดรถจะไม่เพียงพอต่อการรองรับ อีกทั้งความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรคมนาคม ไม่เพียงพอกับความต้องการ และควรเพิ่มจำนวนร้านอาหารให้มีความหลากหลาย ควรจัดทำร้านจำหน่ายของที่ระลึกให้ และเพิ่มมาตรการในการรักษาความปลอดภัย เพื่อให้ได้มาตรฐานให้สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น 4) **ด้านสภาพทางกายภาพ** มีศักยภาพมาก เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ มีอากาศที่บริสุทธิ์ เหมาะกับการท่องเที่ยว การพักผ่อนหย่อนใจ มีสภาพแวดล้อมสวยงาม เหมาะกับการเดินทางมาเที่ยว 5) **ด้านข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว** มีศักยภาพปานกลาง เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชีมีการจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับปริมาณนักท่องเที่ยว และมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ที่เข้ามาท่องเที่ยว สำหรับช่วงฤดูท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมาก เพื่อป้องกันความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ แหล่งท่องเที่ยวยังได้จำกัดการใช้ไฟฟ้า โดยจะมีเวลาการทำงานเปิด-ปิด เพื่อลดการใช้พลังงาน อีกทั้งยังห้ามนักท่องเที่ยวนำยาเสพติด และเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์เข้ามาในจุดชมวิว ถือว่าเป็นข้อจำกัดที่เป็นระเบียบกฎเกณฑ์ และเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องวิถีชีวิตของชุมชน และ 6) **ด้านความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน** มีศักยภาพมาก เนื่องด้วยความสวยงามของจุดชมวิวเสม็ดนางชีทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าประทับใจ และเป็นที่ยู่อักของนักท่องเที่ยวโดยกิจกรรมการนอนค้างคืนดูดาว และดูพระอาทิตย์ขึ้นยามเช้า เป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาก สังเกตจากที่แหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชีได้เปิดให้บริการเพียง 15 วันเท่านั้น มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนเป็นจำนวนมาก

จากการสำรวจพื้นที่เพื่อตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว และการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวจากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาเสม็ดนางชีตำบลคลองเคียน อำเภอดงทับทิม จังหวัดพิจิตร เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ตามแนวคิดการวางแผนและพัฒนการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ได้กำหนดประเด็นสำคัญสำหรับการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาวสู่ความยั่งยืน เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวที่สามารถแก้ไขปัญหาพื้นฐานทางการท่องเที่ยวได้ดังนี้ 1) **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก** ควรปรับปรุงถนนให้ได้มาตรฐานการเข้าชมภายในแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชีให้มีความสะดวก และง่ายต่อการเดินทาง เพิ่มจำนวนป้ายบอกทางเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก เพิ่มป้ายสื่อความหมายเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจและได้รับความรู้รายละเอียดแหล่งท่องเที่ยว 2) **การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน** ควรมีการจัดทำเส้นทางการชมจุดชมวิว เช่น โบราณ หรือป้ายสื่อความหมาย พร้อมทั้งให้ความรู้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยรอบ และข้อควรปฏิบัติ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจและปฏิบัติตามซึ่งเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน อีกทั้งควรจะต้องจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมด้วย 3) **การพัฒนาสินค้าและบริการร่วมปัจจัยสนับสนุนการ**

ท่องเที่ยว ควรให้ความสำคัญกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ หรือประวัติความเป็นมาของเสม็ดนางชี รวมไปถึงความสวยงามของแต่ละกิจกรรม เช่น การนอนดูดาว การดูพระอาทิตย์ขึ้น เป็นต้น โดยจัดทำแผ่นพับที่แสดงเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวได้รับทราบอย่างลึกซึ้ง รวมถึงการพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพทางการแข่งขัน เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี และบริเวณใกล้เคียงทั่ว ๆ ไปได้ อีกทั้งการสนับสนุนการพัฒนาในการพูดภาษาที่สามได้ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ อีกทั้งการสนับสนุนสินค้าของชุมชนเป็นสินค้าเพื่อจัดจำหน่ายในรูปแบบของที่ระลึก เพื่อเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีอาชีพที่เลี้ยงตนเองได้ **4) การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว** ควรมุ่งเน้นเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้และเข้าใจและเกิดความเชื่อมั่นซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าการท่องเที่ยว เช่น เรื่องความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ความปลอดภัย และความคุ้มค่าในการเดินทางมาเยือน เป็นต้น นอกจากนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบการสร้างตราสินค้าเพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และ **5) การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีรัฐ ภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว** ซึ่งสามารถเป็นไปได้ยาก เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเป็นพื้นที่ของเอกชน ดังนั้นการจัดการบริหารส่วนใหญ่ สิทธิจะผูกขาดอยู่ที่เอกชนเจ้าของพื้นที่ และชุมชนในบริเวณโดยรอบดำเนินการกันเอง

8. อภิปรายและสรุปผล

จากการศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวศักยภาพเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร ในการรองรับนักท่องเที่ยว ผลจากการศึกษาตามกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านความสำคัญและความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ผลการส่งเสริมกิจกรรม ผลการศึกษาที่มีข้อค้นพบที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จากการศึกษาศักยภาพเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอดงหลวง จังหวัดพิจิตร ในการรองรับนักท่องเที่ยว พบว่า เสม็ดนางชี มีศักยภาพในระดับมาก คือ ด้านความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ด้วยสภาพแวดล้อมที่มีความสวยงาม และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาก ทำให้เสม็ดนางชีกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเปิดใหม่ที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายของนักท่องเที่ยวและได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และด้านสภาพทางกายภาพ เนื่องจากเสม็ดนางชีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ มีอากาศที่บริสุทธิ์ เหมาะกับการท่องเที่ยว การพักผ่อนหย่อนใจ มีสภาพแวดล้อมสวยงาม เหมาะกับการเดินทางมาเที่ยว รองลงมาคือ ศักยภาพระดับปานกลาง ในด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชีเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความสวยงาม และมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แต่ขาดการผลักดันเกี่ยวกับเรื่องราวความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชีเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ ด้านข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว เพราะแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชีมีการจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับปริมาณนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) เพื่อป้องกันความเสื่อมโทรมของแหล่ง

ท่องเที่ยว” โดยได้มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว ส่วนศักยภาพที่มีระดับน้อย คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เนื่องจากข้อจำกัดด้านความพร้อมด้านสาธารณูปโภค ไฟฟ้า ประปา โทรคมนาคม ที่พักแรม ห้องพักรีสอร์ท และด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เพราะการเดินทางยังไม่สะดวกเท่าที่ควร ถนนหนทางยังขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ ป้ายบอกในการเดินทางเข้ามายังเสม็ดนางชีมีน้อย อยู่ห่างกัน รวมไปถึงป้ายสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวด้วย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเสนอแนวทางในการพัฒนาเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอดงตาล จังหวัดพังงา ในรองรับการท่องเที่ยว พบว่า ผลการศึกษาศักยภาพของเสม็ดนางชี สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอดงตาล จังหวัดพังงา ในรองรับการท่องเที่ยว ดังนี้ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ควรเพิ่มจำนวนป้ายบอกทาง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก และป้ายสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจและได้รับความรู้ รายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี และปรับปรุงถนนให้ได้มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวบึงบอระเพ็ด และงานวิจัยเรื่อง การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจัดเส้นทางท่องเที่ยวโครงข่ายสามพันโบกที่พบว่า โครงสร้างพื้นฐานในการจัดการท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอ ควรปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นในแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ได้แก่ การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำโบรชัวร์ หรือป้ายสื่อความหมายที่แสดงถึงเส้นทางท่องเที่ยว และข้อควรปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจและปฏิบัติตามซึ่งเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืน การพัฒนาสินค้าและบริการรวมปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว ได้แก่ การให้ความสำคัญกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประวัติความเป็นมาของเสม็ดนางชีเพื่อสร้างความสนใจให้แก่นักท่องเที่ยวและดึงดูดให้เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพทางการแข่งขัน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ การสนับสนุนสินค้าของชุมชนเป็นสินค้าเพื่อจัดจำหน่ายในรูปแบบของที่ระลึก เพื่อเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน ซึ่งตรงกับงานวิจัยเรื่อง การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลบ้านกง อำเภอนนทบุรี จังหวัดขอนแก่นที่พบว่า โครงการเป็นการดึงเอาจุดเด่นของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวของหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาจุดเด่นเหล่านั้นโดยสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชม อีกทั้งยังก่อให้เกิดความร่วมมือกันของประชาชนในท้องถิ่นและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการร่วมกันเสนอแนวทางในการสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ การมุ่งเน้นเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีทางด้านท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางการท่องเที่ยว การสร้างเรื่องราวให้แก่แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

9. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาศักยภาพการรองรับการท่องเที่ยวเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอดงตาล จังหวัดพังงา ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเสม็ดนางชี ตำบลคลองเคียน อำเภอดงตาล จังหวัดพังงา เพื่อการรองรับการท่องเที่ยว ดังนี้

9.1 ควรมีการเพิ่มป้ายบอกทางที่เป็นสากล โดยระบุสถานที่แหล่งท่องเที่ยวทะเลบัวแดงให้ชัดเจน เพื่อป้องกันความสับสนของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา

9.2 ควรสร้างเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์และจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว และควรทำสัญลักษณ์ของเสม็ดนางชีที่สวยงามและโดดเด่น

9.3 ควรเพิ่มจำนวนห้องสุขาให้เพียงพอกับจำนวนของนักท่องเที่ยวที่ได้เพิ่มขึ้นในแต่ละปี

9.4 ควรคงความเป็นวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชุมชนให้คงอยู่ต่อไป และมีมาตรการในการป้องกันไม่ให้ระบบนิเวศของเสม็ดนางชีเสื่อมโทรมไป

10. เอกสารอ้างอิง

- [1] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, “สถานการณ์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศไทยไตรมาสแรก ปี2556,” <http://www.etatjournal.com/web/menu-read-web-etatjournal/menu-2013/menu-2013-jul-sep/526-32556-situation-travel> [7 กรกฎาคม 2556].
- [2] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2556, “สถิตินักท่องเที่ยว,” <http://thai.tourismthailand.org> [8 กรกฎาคม 2556].
- [3] เมเนเจอร์ออนไลน์, 2559, “มาแรงจุดชมวิวเสม็ดนางชีที่เที่ยวใหม่ จ.พังงา,” <http://www.manager.co.th/Travel/viewnews.aspx?NewsID=9590000020385> [25 กุมภาพันธ์ 2559].
- [4] อินนิว, 2559, “ความงามเขาเสม็ดนางชีที่พังงา,” www.innnews.co.th/shownews/show?newscode=682049 [1 มีนาคม 2559]
- [5] สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, 2545, เอกสารสรุปประกอบการเรียนการสอนรายวิชากลยุทธ์การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] วิวัฒน์ชัย บุญยกศักดิ์, 2529, “ผลกระทบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อมรดกศิลปวัฒนธรรม,” จุลสารการท่องเที่ยว, ครั้งที่ 5, 82-89.
- [7] กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554, “แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555– 2559,” กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- [8] อุทัยวรรณ ภูเทศ, 2556, “การพัฒนาศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวบึงบอระเพ็ด,” มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- [9] พัทธภรณ์ ก้อนสิน, วัฒนาชัย มาลัย, นันทพร สุทธิประภา, 2555, “การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจัดเส้นทางท่องเที่ยวโครงข่ายสามพันโบก,” มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- [10] รสสุคนธ์ ชันคำภาศ, 2558, “การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลบ้านกง อำเภอนองเรือ จังหวัดขอนแก่น,” บทความการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2558